

Οι συντάξεις και ο κίνδυνος της «Ευρώπης του ενός τρίτου»

Οι συνέπειες της δραματικής μείωσης της κρατικής χρηματοδότησης, με βάση μελέτη των Ρομπόλη-Μπέτση για την κοινωνική συνοχή. Πώς ενώ ο παραγόμενος πλούτος θα αυξάνεται, οι συντάξεις θα μειώνονται, προσεγγίζοντας το κατώφλι της φτώχειας.

Αν και τις 5 επόμενες 10ετίες, όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη, ο παραγόμενος πλούτος θα αυξάνεται, η κρατική χρηματοδότηση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης θα μειώνεται.

Αυτή η άκρως δυσοίωνη προοπτική εκτιμάται πως θα έχει δραματικές συνέπειες, στην προσπάθεια μείωσης των ατόμων, κυρίως των συνταξιούχων, που βρίσκονται αντιμέτωποι με τον κίνδυνο της φτώχειας. Οι κοινωνικές ανισότητες θα αυξάνονται. Η κοινωνική συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης κινδυνεύει.

Μελέτη των επιστημόνων Σάββα Ρομπόλη και Βασίλη Μπέτση κρούει τον κώδωνα του κινδύνου, καθώς δείχνει πως η Ευρωπαϊκή Ένωση -και μαζί της και η χώρα μας- οδηγείται σε κοινωνικές συνθήκες αντίστοιχες με αυτές της κοινωνίας του 1/3. Και οι συνέπειες θα είναι δραματικές.

Το Euro2day.gr παρουσιάζει τη μελέτη του Ομότιμου Καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου Σάββα Ρομπόλη και του Υποψήφιου Διδάκτορα του Παντείου Βασίλη Μπέτση, η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα πως οι ασκούμενες οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές, έως το 2070, στην Ελλάδα και τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα μεταφέρουν σταδιακά ολόένα και λιγότερους πόρους στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης από τους Κρατικούς τους Προϋπολογισμούς, παρά την αύξηση κατά 1,51% κατά μέσο όρο του παραγόμενου αθροιστικά πλούτου.

Με αυτόν τον τρόπο, αποδυναμώνεται κάθε προοπτική αναδιανομής του εισοδήματος, με αναμενόμενο αποτέλεσμα τη σταδιακή μείωση του επιπέδου των συνταξιοδοτικών παροχών. Έτσι στην Ελλάδα οι συντάξεις θα διαμορφωθούν στα 850-900 ευρώ μεικτά, με όριο φτώχειας τα 441 ευρώ, ενώ ο μέσος όρος συντάξεων των 14 εξεταζόμενων ευρωπαϊκών χωρών θα διαμορφωθεί στα 1.485 ευρώ μεικτά (παρούσες αξίες), με μέσο όριο φτώχειας τα 949 ευρώ.

Αναλυτικά στη μελέτη εξετάζεται το επίπεδο συμμετοχής του κράτους, μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού, στη χρηματοδότηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης της Ελλάδας και άλλων 14 ευρωπαϊκών χωρών.

Πιο συγκεκριμένα, από τη μελέτη προκύπτει ότι ορισμένες χώρες έχουν υιοθετήσει συστήματα με εθνική σύνταξη ή με κατώτατο όριο σύνταξης εγγυημένο από το κράτος. Αυτές οι χώρες από τις 14 εξεταζόμενες, είναι η Νορβηγία, η Δανία, η Φινλανδία, η Ολλανδία, η Μάλτα και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Οι υπόλοιπες, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Σουηδία, Βέλγιο, Αυστρία, έχουν συστήματα που χρηματοδοτούνται από τις εισφορές των εργαζομένων και των εργοδοτών και με συμμετοχή του Κρατικού Προϋπολογισμού για την κάλυψη των ελλειμμάτων και την εφαρμογή της τριμερούς χρηματοδότησης.

Η συγκριτική προσέγγιση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των 14 εξεταζόμενων ευρωπαϊκών χωρών αναδεικνύει αρκετές αποκλίσεις τόσο στο ποσοστό των εισφορών εργαζομένων και εργοδοτών, όσο και στη συμμετοχή του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Παράλληλα, από την ανάλυση των συγκεκριμένων στατιστικών στοιχείων, όπως εξηγούν οι κ. Ρομπόλης και Μπέτσης, προκύπτει ότι η Ελλάδα θα καταβάλλει ετησίως για το χρονικό διάστημα 2018-2070 κατά μέσο όρο 6,1% του ΑΕΠ (το διάστημα 2000-2015 ήταν 6,97%) από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για τη χρηματοδότηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, η συνολική συνταξιοδοτική δαπάνη θα ανέρχεται, κατά μέσο όρο, στο 12,7% του ΑΕΠ (29,3 δισ. ευρώ), ενώ οι παραγόμενοι αθροιστικά πόροι, κατά την ίδια χρονική περίοδο, στη χώρα μας θα ανέλθουν στο επίπεδο των 11,6 δισ. ευρώ. Αντίστοιχα, το 2017 η κρατική χρηματοδότηση ήταν 9,2% του ΑΕΠ και η συνολική συνταξιοδοτική δαπάνη ήταν 17,1% του ΑΕΠ.

Έτσι, η κρατική χρηματοδότηση το 2017 αποτελούσε το 54% της χρηματοδότησης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και για το χρονικό διάστημα 2018-2070 θα αποτελεί κατά μέσο όρο το 48% (το διάστημα 2000-2015 ήταν στο 53%).

Στο χρονικό διάστημα 2000-2015, που ο Κρατικός Προϋπολογισμός στην Ελλάδα χρηματοδότησε το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης με 213 δισ. ευρώ, ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ ήταν 1,91% και η συμβολή στον ρυθμό της ετήσιας μεταβολής του ΑΕΠ, της κρατικής χρηματοδότησης τμήματος των συνταξιοδοτικών παροχών, ήταν 0,52 ποσοστιαίες μονάδες από τις 1,91 ποσοστιαίες μονάδες.

Οι δύο επιστήμονες διενέργησαν αντίστοιχη ανάλυση και για τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των 14 ευρωπαϊκών χωρών, λαμβάνοντας υπόψη τα στατιστικά στοιχεία και τις μελέτες της Ευρωπαϊκής επιτροπής, του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (ILO) και της

Διεθνούς Ένωσης Κοινωνικής Ασφάλισης (ISSA). Προσάρμοσαν το ποσοστό εισφοράς εργαζομένων και εργοδοτών των υπό εξέταση χωρών στο επίπεδο των αντίστοιχων εισφορών της Ελλάδας και διαπίστωσαν ότι ο μέσος όρος των 14 χωρών της κρατικής χρηματοδότησης το 2017 ήταν 6,75% του ΑΕΠ (Ελλάδα 9,2% του ΑΕΠ) και ο μέσος όρος της συνταξιοδοτικής δαπάνης ήταν 11,3% (Ελλάδα 17,1% του ΑΕΠ).

Έτσι, η χρηματοδοτική συμμετοχή του κράτους στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης των 14 αυτών χωρών αντιπροσωπεύει, κατά μέσο όρο, το 60% της συνταξιοδοτικής δαπάνης (Ελλάδα 54%).

Αντίστοιχα, την περίοδο 2018-2070, ο μέσος όρος της συνταξιοδοτικής δαπάνης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης των συγκεκριμένων 14 χωρών θα είναι 11,4% του ΑΕΠ (162,45 δισ. ευρώ ετησίως και 8,44 τρισ. ευρώ συνολικά την περίοδο 2018-2070), με παραγόμενους αθροιστικά πόρους, κατά την ίδια χρονική περίοδο, της τάξης των 75,10 τρισ. ευρώ κατά μέσο όρο.

Έτσι, στις 14 χώρες θα αυξηθεί οριακά ο μέσος όρος της συνταξιοδοτικής δαπάνης από το 11,3% που ήταν το 2017, ενώ στην Ελλάδα θα μειωθεί από 17,1% το 2017 στο 12,7% (μέσος όρος της περιόδου 2018-2070), σημειώνοντας υποχώρηση 25,7%. Παράλληλα, η συμμετοχή του κράτους για τις συγκεκριμένες 14 χώρες, κατά τη χρονική περίοδο 2018-2070, θα είναι κατά μέσο όρο στο 6,03% του ΑΕΠ από το 6,75% του ΑΕΠ που ήταν ο μέσος όρος για το έτος 2017 (δηλαδή μείωση 10,7%).

Έτσι, η κρατική συμμετοχή (μέσος όρος) για την περίοδο 2018-2070 για τις 14 χώρες αντιπροσωπεύει το 54% από 60% που ήταν ο μέσος όρος το 2017 (δηλαδή μείωση κατά 10%), όταν ο αντίστοιχος δείκτης της κρατικής χρηματοδοτικής συμμετοχής στην Ελλάδα για την περίοδο 2018-2070 θα είναι 6,1% του ΑΕΠ, μικρότερος κατά 33,7% από το επίπεδο του 9,2% του ΑΕΠ το 2017. Παράλληλα, το ποσοστό συμμετοχής της κρατικής δαπάνης στην Ελλάδα θα αποτελεί το 48% της συνολικής συνταξιοδοτικής δαπάνης για την περίοδο 2018-2070, μειωμένο κατά 11,2% σε σχέση με το ποσοστό συμμετοχής του κράτους το 2017, που ήταν 54%.

Όπως επισημαίνουν οι κ. Ρομπόλης και Μπέτσης, από την ανάλυση των στοιχείων αναδεικνύεται ότι η Ελλάδα κατά την περίοδο 2018-2070 θα μειώσει τη συνταξιοδοτική δαπάνη κατά 25,7%, όταν ο μέσος όρος της συνταξιοδοτικής δαπάνης στις 14 εξεταζόμενες χώρες θα αυξηθεί οριακά (από 11,3% στο 11,4% του ΑΕΠ), ενώ κατά την ίδια χρονική περίοδο η χρηματοδοτική συμμετοχή του κράτους στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα θα μειωθεί κατά 11,2%, όταν ο μέσος όρος της κρατικής συμμετοχής στη χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης των 14 εξεταζόμενων ευρωπαϊκών χωρών θα μειωθεί την ίδια χρονική περίοδο (2018-2070) κατά 10,7%.

Η μεταφορά πόρων

Από την άποψη αυτή, οι δύο επιστήμονες επισημαίνουν μιλώντας στο Euro2day.gr ότι οι ασκούμενες οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές, κατά τις επόμενες πέντε δεκαετίες, στην Ελλάδα και τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα μεταφέρουν σταδιακά ολοένα και λιγότερους πόρους στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης από τους Κρατικούς Προϋπολογισμούς, παρά την αύξηση κατά 1,51% κατά μέσο όρο του παραγόμενου αθροιστικά πλούτου, αποδυναμώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο την προοπτική αναδιανομής του εισοδήματος, με αναμενόμενο αποτέλεσμα τη σταδιακή μείωση του επιπέδου [Ελλάδα 850-900 ευρώ μεικτά με όριο φτώχειας 441 ευρώ, μέσος όρος των 14 εξεταζόμενων ευρωπαϊκών χωρών 1.485 ευρώ μεικτά (παρούσες αξίες) με μέσο όριο φτώχειας 949 ευρώ] των συνταξιοδοτικών παροχών.

«Έτσι, στην προοπτική αυτή σταδιακής αύξησης των κοινωνικών ανισοτήτων και διάβρωσης της κοινωνικής συνοχής, η Ευρωπαϊκή Ένωση οδηγείται να προσανατολίσει το μέλλον της, με ανησυχητικές συνέπειες, σε κοινωνικές συνθήκες αντίστοιχες με αυτές της κοινωνίας του 1/3» καταλήγουν χαρακτηριστικά.